

Handläggare:
Kristina Solberg

Regional biblioteksplan och Regionalt biblioteksråd

1 Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår kulturnämnden besluta

att godkänna Regionbibliotek Stockholms redovisning av Regionalt biblioteksråd 2010,

att fastställa Regional biblioteksplan för Stockholms län 2012 – 2014,

att tillsätta följande ledamöter till Regionalt biblioteksråd för tiden 2012-2014

Krister Hansson, Regionbibliotekarie, Regionbibliotek Stockholm, ordförande
Lisa Martling Palmgren, Bibliotekschef, Konstfack
Gunilla Lilie Bauer, Överbibliotekarie, Sveriges Riksdag
Elisabeth Aldstedt, Områdeschef, Stockholms stadsbibliotek
Margareta Berg, Bibliotekschef, Botkyrka kommun
Marie Källberg, Chefbibliotekarie, Karolinska Universitetssjukhuset

Nya ledamöter

Kristina Solberg, Handläggare, Kulturförvaltningen Stockholms läns landsting
Karin Grönvall, Bibliotekschef, Södertörns högskola
Lars Andersson, Bibliotekschef, Tyresö kommun
Anders Eriksson, Direktör, Stiftelsen Finlands Kulturinstitut i Sverige
Sofie Nilsson, Bibliotekarie, Blackebergs gymnasium

att inget arvode utgår till ledamöterna i det regionala biblioteksrådet

Bilagor

1. Regionbibliotek Stockholms redovisning av Regionalt biblioteksråd 2010
2. Regional biblioteksplan för Stockholms län 2012-2014

2 Bakgrund

2.1 Allmänt

Bibliotekslagen (SFS 1996:1596) kompletterades den 1 januari 2005 med ett tillägg vilket lyder: "Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka. Kommuner och landsting skall anta planer för biblioteksverksamheterna" (§ 7a).

De kommunala biblioteksplanerna ska beskriva och ge förslag på utveckling av det lokala bibliotekssystemet i en kommun och en regional biblioteksplan skall handla om samverkan och utveckling inom ett landsting/en region. Den regionala biblioteksplanen skall ge en bild av regionens biblioteksverksamhet och visa på samverkansmöjligheter mellan olika biblioteksaktörer i länet.

I regional bibliotekssamverkan finns ett antal mål- och styrdokument som biblioteken i länet har att förhålla sig till. Först och främst är bibliotekslagen (SFS 1996:1596 med tillägg SFS 2004: 1261 och 2010:860), som reglerar de olika bibliotekstypernas kärnverksamhet, det övergripande styrdokumentet. Folk- och länsbiblioteken regleras i bibliotekslagen, liksom Lånecentralen. Universitets- och högskolebibliotek regleras i bibliotekslagen och i högskoleförordningen. Sjukhusbibliotek regleras däremot inte i bibliotekslagen. Skolbibliotek regleras i skollagen. Special- och myndighetsbibliotek regleras inte i bibliotekslagen men ofta av interna förordningar och instruktioner.

Dessutom finns mål- och styrdokument som påverkar länets biblioteksverksamhet lokalt, regionalt eller nationellt, till exempel mål och biblioteksplaner på kommunal nivå, landstingets mål för sin kulturverksamhet och de nationella kulturpolitiska målen.

Stockholms län rymmer bibliotek av ovan nämnda olika slag, allt från folk-, skol-, och sjukhusbibliotek till stora forskningsbibliotek och specialbibliotek skräddarsydda för sin institution eller organisation. Uppdragen och målgrupperna varierar mellan bibliotekstyper, men samtidigt har samhällsutvecklingen lett till att det blivit allt viktigare för bibliotek att samverka med andra aktörer i omvärlden och fungera som knutpunkter i ett nätverk.

2.2 Utarbetande av en regional biblioteksplan

På uppdrag av Stockholms läns landsting och staten bedriver Stockholms stadsbibliotek regionbibliotek för Stockholms län. Stockholms kulturnämnd är administrativ huvudman för verksamheten. Dessutom är Stockholms stadsbibliotek informations- och lånecentral för Mellansverige.

Kulturnämnden gav i samband med beslut om verksamhetsstöd 2006 till Regionbibliotek Stockholm uppdraget att i dialog med sina samarbetspartner utarbeta en regional biblioteksplan för Stockholms län 2009-2011. Biblioteksplanen utarbetades av Regionbibliotek Stockholm och med hjälp av en grupp bestående av representanter från Södertörns högskolebibliotek, Stockholms läns landstings förvaltningsbibliotek och Tyresö kommunbibliotek. En inventering av bibliotek i Stockholms län gjordes inför den första versionen av biblioteksplanen. Bibliotek och institutioner inom länet gavs möjlighet att yttra sig om planen. Biblioteksplanen fastställdes av kulturnämnden 2009-08-11.

2.3 Syfte med planen

Den regionala biblioteksplanen är inte styrande för de olika biblioteken, utan ger underlag för att utveckla och stimulera samverkan mellan biblioteken inom länet.

Planens syfte är att:

- förbättra biblioteksservicen i länet ur ett användarperspektiv,
- tydliggöra bibliotekens betydelse och roller i information, kultur, utbildning, forskning och regional utveckling i Stockholms län och att
- fungera som ett verktyg för framtida samverkan och samarbete för de olika bibliotekshuvudmännen i länet

2.4 Mål med planen

Planens mål är att:

- skapa en bild av biblioteksverksamheten i Stockholms län,
- identifiera och analysera strategiska utmaningar för länets bibliotek,
- identifiera och föreslå strategiska samverkansområden för perioden fram till och med 2014.

2.5 Den nya regionala biblioteksplanen

Biblioteksplanen har nu reviderats för att gälla 2012-2014. Revideringen har gjorts av Regionbibliotek Stockholm i samarbete med ledamöterna i det av landstinget utsedda Biblioteksrådet samt genom en remiss till ett antal företrädare för bibliotek i länet.

Ledamöterna i Biblioteksrådet har varit aktiva med synpunkter och rådet var vid senaste mötet 2011-11-17 nöjda med den nya biblioteksplanen.

Den nya versionen av biblioteksplanen innehåller i stort sett samma samverkans- och utvecklingspunkter som den tidigare. Punkten om bibliotekskort har tagits bort.

Nytt är dock tillägget om länets biblioteks speciella roll för de nationella minoriteterna, bibliotekens roll som arena för kultur samt projekt för ökad digital delaktighet.

2.6 Biblioteksrådet – en formaliserad samverkansmodell

För att utveckla en bra samverkan mellan olika bibliotek i länet har samverkansformerna formaliserats genom inrättandet av ett regionalt biblioteksråd.

Biblioteksrådet träffas fyra gånger per år med representanter från landstingets kulturförvaltning, folkbibliotek, skolbibliotek, högskolebibliotek, specialbibliotek, bibliotek inom Stockholms läns landsting och Regionbibliotek Stockholm. Syftet med rådet är att initiera fortbildning, utvecklingsprojekt, marknadsföringsinsatser och annat som ger samverkansvinster. I rådets arbete bör frågor av nationell, regional och lokal karaktär beaktas.

Regionbiblioteket administrerar och har ansvar för rådet. Chefen för Regionbibliotek Stockholm är ordförande och sammankallande för rådet.

Rådet utses av landstingets kulturnämnd på förslag från kulturförvaltningen. Maximalt 12 ledamöter kan ingå i rådet. De olika biblioteksformerna lämnar förslag på ledamöter i rådet. Sammansättningen bör garantera ett brett biblioteksperspektiv genom att de olika formerna av bibliotek kommer att vara representerade.

Den externa utvärdering av rådet som genomfördes 2010 och godkändes i kulturnämnden 2010-11-26 konstaterar:

”Att rådets ledamöter finns på chefsnivå i sina respektive organisationer. Det är viktigt att ledamöterna har mandat i sin organisation att agera i ett samverkanssamarhang. Att några av rådets ledamöter inte är chefer framstår inte i dag som något problem, men majoriteten av ledamöterna bör vara det för att ge biblioteksrådet tyngd.”

I det förslag till ledamöter som föreligger är alla chefer utom en bibliotekarie som representerar gymnasiebibliotek och på det sättet har en kompletterande kompetens till de övriga. Totalt sett är det en bra bredd, kompetens och perspektiv från olika typer av bibliotek.

I det nya Biblioteksrådet är hälften av ledamöterna nya och hälften var med redan vid bildandet 2009.

Utsedda ledamöter förutsätts fullgöra uppdraget i biblioteksrådet inom ramen för sina ordinarie anställningar. Någon särskild ersättning utgår således inte från Regionbibliotek Stockholm eller landstinget.

Biblioteksrådets verksamhet redovisas till kulturnämnden efter varje kalenderår. Denna redovisning bör lämnas samtidigt som Regionbiblioteket ingår sin verksamhetsberättelse till kulturförvaltningen.

3 Kulturförvaltningens synpunkter

3.1 Allmänt

Kulturförvaltningen anser att den regionala biblioteksplanen utgör ett bra underlag för att dels belysa biblioteksverksamheter inom länet, dels lyfta fram samverkans- och utvecklingsmöjligheter mellan olika biblioteksaktörer i länet.

Någon styrande plan från landstinget för biblioteken i länet är inte eftersträvänsvärt att införa.

Planen gäller från 2012 till och med 2014.

3.2 Regionalt biblioteksrådet

Det regionala biblioteksrådet har en god möjlighet att utveckla en bra samverkan mellan olika typer av bibliotek i länet. De områden gällande biblioteksverksamheten som kommer att finnas på dagordningen framgår av planen.

Förvaltningen anser att biblioteksrådet kommer att ha en bra bredd och kompetens då de flesta typer av bibliotek är representerade. Av de 11 ledamöter som föreslås är nio chefer vilket stämmer med åsikten i utvärderingen 2010 och gör att biblioteksrådet får tyngd och blir handlingskraftigt. Dessutom säkerställs en bra blandning mellan kontinuitet och nytänkande då fem av de 11 ledamöterna är nya och sex ledamöter har suttit med sedan starten.

Hans Ullström

Biblioteksrådet 2010

Stockholms läns landstings kulturnämnd beslöt 2009-08-11 att fastställa regional biblioteksplan för Stockholms län för åren 2009 - 2011 och att inrätta ett regionalt biblioteksråd för 2009 - 2010.

Rådet har representanter från landstingets kulturförvaltning, folkbibliotek, skolbibliotek, högskolebibliotek, specialbibliotek, bibliotek inom Stockholms läns landsting och Regionbibliotek Stockholm.

Biblioteksrådet har sedan start haft 11 ledamöter samt en sekreterare som biträtt rådet. Ordförande har Chefen för Regionbibliotek Stockholm varit.

Kulturnämnden utsåg ledamöterna i biblioteksrådet fram till och med 2010-12-31 och gav kulturförvaltningen i uppdrag att göra en utvärdering av biblioteksrådets verksamhet fram till halvårsskiftet 2010. Maria Törnfeldt länsbibliotekarie i Gävleborgs och Uppsala län, anlätades för att genomföra denna utvärdering.

Utvärderingen konstaterar att Biblioteksrådet är en bra form för kunskapsdelning och erfarenhetsutbyte. Det stärker samverkan samtidigt som ledamöterna ökar sin kompetens, något de kan ha nytta av på hemmaplan. Utvärderaren konstaterar att biblioteksrådet har arbetat i enlighet med biblioteksplanens syfte och att besluten har genomförts. Bedömningen görs att aktiviteterna varit till nytta för länets biblioteksväsen. För att kunna fortsätta att göra ett bra arbete framhåller utredaren några faktorer:

- Att rådets ledamöter finns på chefsnivå i sina respektive organisationer. Det är viktigt att ledamöterna har mandat i sin organisation att agera i ett samverkanssammanhang. Att några av rådets ledamöter inte är chefer framstår inte idag som något problem, men majoriteten av ledamöterna bör vara det för att ge biblioteksrådet tyngd.
- Att rådet får ekonomiska medel till sitt förfogande
- Att rådet fokuserar på ett begränsat antal frågor varje år
- Att ledamöternas mandatperioder utformas för att främja kontinuitet, kanske genom att inte alla ledamöter byts ut samtidigt och genom att avpassa mandatperiodens längd.

Kulturnämnden tog beslut 2010-12-09 att godkänna utvärderingen och om en förlängning av Biblioteksrådet t.o.m. 2011-12-31.

Under 2010 sammanträdde Biblioteksrådet vid fyra tillfällen: 11/3, 7/6, 20/9, 3/12. Vid mötet i mars deltog alla utom två ledamöter, vid junimötet saknades fem ledamöter, vid septembermötet saknades två och vid decembermötet deltog samtliga

utom en ledamot. Biblioteksrådets möten har ägt rum på olika ledamöters arbetsplatser.

Biblioteksrådet har koncentrerat sig på tre samverkansområden:

- Bemötande
- Sociala medier
- Regional webbkarta

När det gäller de två översta områdena har arbetsgrupper bildats med representanter från olika bibliotek. Arbetet med den regionala bibliotekskartan har bedrivits vid Regionbiblioteket i nära dialog med Biblioteksrådet.

Arbetsgruppen i bemötandefrågor har utgått från skriften Bemötande på bibliotek som utvecklingsledaren Karin Sundström vid Regionbiblioteket skrivit. Förslag på hur man ska arbeta vidare med bemötandefrågor har tagits fram.

Arbetsgruppen som arbetat med Sociala medier genomförde en Open space i augusti 2010 där cirka 60 personer från hela länet och olika bibliotek deltog. Arbetsgruppen fortsatte med att upprätta en blogg: www.smbib.wordpress.com där bl.a. strategier för bibliotekens arbete med sociala medier presenterats.

Med stöd av konsultfirma tog Regionbiblioteket fram en webbkarta över bibliotek i Stockholms län, www.bibliotekistockholmslän.se. Den har nu varit igång i ett år och fungerar både på dator och med smartphone.

Vid samtliga möten har rådet haft en genomgång av vad som sker på nationell nivå och som berör länets biblioteksverksamhet. Under 2010 har den genomförda utvärderingen funnits med vid samtliga möten. Biblioteksrådet har inte haft några medel utan de kostnader som uppstått för att t.ex. producera en webbkarta har tagits inom Regionbibliotekets ordinarie ram.

Stockholm den 28 november 2011

Krister Hansson
Chef Regionbibliotek Stockholm

Regional biblioteksplan för Stockholms län 2012-2014

1 Bakgrund

1.1 Allmänt

Bibliotekslagen (SFS 1996:1596) kompletterades den 1 januari 2005 med ett tillägg vilket lyder: "Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka. Kommuner och landsting skall anta planer för biblioteksverksamheterna" (§ 7a).

De kommunala biblioteksplanerna skall beskriva och ge förslag på utveckling av det lokala bibliotekssystemet i en kommun och en regional biblioteksplan skall visa på samverkan och utveckling inom ett landsting/en region och ge en bild av regionens biblioteksverksamhet och visa på samverkansmöjligheter mellan olika biblioteksaktörer i länet.

På uppdrag av Stockholms läns landsting och staten bedriver Stockholms stadsbibliotek ett regionbibliotek för Stockholms län. Stockholms stads kulturnämnd är administrativ huvudman för verksamheten. Dessutom är Stockholms stadsbibliotek informations- och lånecentral för Mellansverige.

I regional bibliotekssamverkan finns ett antal mål- och styrdokument som biblioteken i länet har att förhålla sig till. Först och främst är bibliotekslagen (SFS 1996:1596 med tillägg SFS 2004: 1261), som reglerar de olika bibliotekstypernas kärnverksamhet, det övergripande styrdokumentet. Folk- och länsbiblioteken regleras i bibliotekslagen, liksom Lånecentralen. Universitets- och högskolebibliotek regleras i bibliotekslagen och i högskoleförordningen. Sjukhusbibliotek regleras däremot inte i bibliotekslagen. Skolbibliotek regleras i skollagen. Special- och myndighetsbibliotek regleras inte i bibliotekslagen men ofta av interna förordningar och instruktioner.

Dessutom finns mål- och styrdokument som påverkar länets biblioteksverksamhet lokalt, regionalt eller nationellt, till exempel mål och biblioteksplaner på kommunal nivå, landstingets mål för sin kulturverksamhet och de nationella kulturpolitiska målen.

Stockholms län rymmer alla de ovan nämnda bibliotekstyperna. Samhällsutvecklingen har lett till att det blivit allt viktigare för bibliotek att samverka med andra aktörer i omvärlden och fungera som knutpunkter i ett nätverk.

2011-12-14

Vår tids betoning på det livslånga lärandet ställer krav på att alla skall kunna få sin informationsförsörjning där de befinner sig. Detta ökade krav på tillgänglighet till bibliotekstjänster förstärks av informations- och kommunikationsteknikens möjligheter att allt snabbare få fram allt större informationsmängder. Det medför att bibliotekssamverkan blir allt mera nödvändig och att biblioteken måste kunna möta upp mot användarnas behov som sträcker sig över institutionsgränser.

1.2 Syfte med planen

Den regionala biblioteksplanen är inte styrande för länets bibliotek, utan ger underlag för att utveckla och stimulera samverkan mellan biblioteken inom länet.

Planens syfte är att:

- förbättra biblioteksservicen i länet ur ett användarperspektiv,
- tydliggöra bibliotekens betydelse och roller i information, kultur, utbildning, forskning och regional utveckling i Stockholms län och att
- fungera som ett verktyg för framtida samverkan och samarbete för de olika bibliotekshuvudmännen i länet

1.3 Mål med planen

Planens mål är att:

- skapa en bild av biblioteksverksamheten i Stockholms län,
- identifiera och analysera strategiska utmaningar för länets bibliotek,
- identifiera och föreslå strategiska samverkansområden för perioden fram till och med 2014.

1.4 Omfattning, uppföljning och revidering

Den regionala biblioteksplanen omfattar samverkan mellan olika bibliotekstyper i Stockholms län och är ett verktyg i lokalt plan- och målarbete för biblioteken. Den är också en form av strategidokument för Stockholms läns landstings biblioteksverksamhet. Planen följs kontinuerligt upp av Regionbibliotek Stockholm i dialog med sina samarbetspartner. Regionbiblioteket är ansvarigt för att så sker.

1.5 Utarbetandet av planen

Innehållet i planen utarbetades av Regionbibliotek Stockholm med hjälp av en grupp bestående av representanter från olika bibliotekstyper i länet. En inventering av bibliotek i Stockholms län gjordes inför den första versionen av biblioteksplanen. Bibliotek och institutioner inom länet gavs möjlighet att yttra sig om planen. Revideringen av planen inför perioden 2012 – 2014 har gjorts genom remiss till ett antal företrädare för bibliotek i länet samt av medlemmarna i det av Landstinget utsedda Biblioteksrådet.

2011-12-14

1.6 Bibliotek i Stockholms län

1.6.1 Kommunal bibliotek

I länets 26 kommuner finns folkbibliotek vilket tydligt regleras i bibliotekslagen 2§, där det står att alla medborgare skall ha tillgång till ett folkbibliotek. I kommunerna finns, i kommunal och privat regi, också skolbibliotek både vid grundskola och gymnasium.

Bibliotek finns inte vid alla grundskolor och det är sämre ställt vid friskolorna än vid de kommunala skolorna. Där skolbibliotek finns varierar kvalitén. Situationen är bättre vid gymnasieskolorna. Skolbiblioteken regleras i skollagen, där det står att alla elever inom samtliga skolformer ska ha tillgång till skolbibliotek.

1.6.2 Regionbibliotek Stockholm

Regionbibliotek Stockholm är en del av Stockholms stadsbibliotek och består av länsbibliotek för Stockholms län, Informations- och lånecentralen för mellersta Sverige samt en Uppdragsenhet. Regionbiblioteket skall bistå biblioteken med att ge Stockholms läns och regionens invånare en effektiv och jämlik informations- och litteraturförsörjning. Regionbibliotek Stockholm skall bidra till utvecklingen av biblioteksutvecklingen i län och region samt genom samverkan även på nationell nivå. Regionbibliotek Stockholm finansieras huvudsakligen genom bidrag från Stockholms läns landsting och staten genom Statens kulturråd och Kungliga biblioteket och dessutom genom egna intäkter som t.ex. kursavgifter. Verksamheten vid länsbibliotek och lånecentral regleras i bibliotekslagens § 4.

1.6.3 Universitets- och högskolebibliotek

Universitets- och högskolebibliotek (hädanefter högskolebibliotek) är bibliotek som är knutna till högre utbildning. Deras huvudmän sorterar huvudsakligen under utbildningsdepartementet, men undantag finns. Samtliga högskolebibliotek är forskningsbibliotek. Vetenskapliga bibliotek används ibland som synonym till forskningsbibliotek.

I bibliotekslagen § 6 regleras att det ska finnas högskolebibliotek vid alla högskolor. Antalet högskole- och universitetsbibliotek är 14 i länet och till detta kommer ett antal specialbibliotek.

1.6.4 Specialbibliotek

I Stockholm finns ett mycket stort antal specialbibliotek, från omfattande forskningsbibliotek och myndighetsbibliotek till mindre bibliotek vid kulturinstitutioner och församlingar. Spännvidden är stor men genomgående har samtliga en öppenhet gentemot allmänheten som kan ta del av medier och material genom lån, fjärrlån eller referensstudier. Specialbiblioteken är endast reglerade i interna dokument.

2011-12-14

1.6.5 Biblioteksverksamhet inom landstinget

Sjukhusbiblioteken fungerar som stöd för vårdpersonal i deras arbete med att förbättra vården för patienterna, underlätta personalens egna livslånga lärande och är ett stöd för den kliniska forskningen som bedrivs inom landstinget. Man är även en resurs för studenter under deras kliniska placering. Patienter och närstående får hjälp att hitta kompletterande patientinformation, och de har även på de flesta av biblioteken möjlighet att låna media till rekreation och avkoppling. Biblioteken inom Stockholms läns landsting är främst öppna för personal, studenter på klinisk placering, patienter och närstående.

2 Samverkan

2.1 Olika samverkansformer idag

Regionbibliotek Stockholm har till en av sina uppgifter att få olika grupper av bibliotekarier och andra yrkesgrupper att bilda nätverk och genom detta utveckla biblioteksverksamheten. Sådana nätverk finns för olika kategorier av bibliotekarier som samlas genom Regionbibliotekets försorg. Det kan vara inom områden som mångfald, tillgänglighet, barn- och ungdomsverksamhet, kompletterande medieförsörjning m.m. Ur dessa nätverk har även särskilda arbetsgrupper bildats som arbetat med olika frågor/problem.

Det finns även en samsökningstjänst för Stockholms län, AB-katalogsök, där man söker i samtliga kommunbiblioteks bibliotekskataloger, de större forskningsbibliotekens kataloger, några specialbibliotekskataloger samt några nationella kataloger. För att öka tillgängligheten till det stora utbudet av bibliotek finns en gemensam webbkarta över biblioteken i Stockholms län. Regionbibliotek Stockholm har också anordnat öppna välbesökta föreläsningar, Alltid på en onsdag, om aktuella ämnen som berör alla bibliotek.

Folkbibliotekens barnavdelningar har ett nära samarbete med barnavårdscentralerna. BVC-sköterskorna delar ut information om barns språkutveckling, om tvåspråkighet, om biblioteket och i de flesta kommuner också ett presentkort på en bokgåva som föräldrar och barn kan hämta på biblioteket. På många BVC deltar barnbibliotekarien i föräldrautbildningen och det förekommer även andra typer av samarbeten. Regionbiblioteket samordnar detta samarbete genom BVC:s kontaktsköterskor.

Under många år har Regionbibliotek Stockholm och Nobelbiblioteket arrangerat en föreläsningsserie, Det sköna med skönlitteraturen, som har nått många bibliotekari-er och andra från olika bibliotek och organisationer.

Stockholms stadsbibliotek har samarbete med flera högskolebibliotek, specialbibliotek och sjukhusbibliotek. Som exempel kan nämnas HISS, Humaniorabiblioteken i

2011-12-14

Stockholm samverkar, som är ett konkret pågående samarbetsprojekt kring kompetensutveckling och verksamhetsutveckling för humanistiskt inriktade bibliotek i Stockholms län. Dessutom finns låneexpeditionsgrupper och ett logistiskt samarbete gällande framförallt boktransporter och fjärrlånehantering. Stockholms stadsbibliotek har avtal med några sjukhus och bedriver på Karolinska Universitetssjukhuset sin verksamhet i samverkan med det medicinska biblioteket i gemensamma lokaler. Sjukhusbiblioteken i länet samarbetar sedan många år med en gemensam bibliotekskatalog.

De samverkar också bl.a. kring fortbildning och prenumerationer. De administrerar även "e-biblioteket" - en plattform där all landstingsanknuten personal får tillgång till bl.a. elektroniska böcker, tidskrifter och databaser. Visst samarbete finns även mellan sjukhusbiblioteken där man har gemensamma forskare och studenter samt enstaka forskningsbibliotek, folkbibliotek och sjukhusbibliotek som t.ex. Karolinska institutet och Norrtälje folkbibliotek och Södertörns högskolebibliotek och gymnasiebibliotek i Huddinge.

Forskningsbiblioteken samverkar ämnesvis och ett exempel är biblioteken med konstnärlig inriktning: ARLIS, förening för nordiskt konstbiblioteksarbete, där det också finns med stora stadsbibliotek. ARLIS har en Stockholmsgrupp. Mellan Riksarkivets, Krigsarkivets, Stockholms stadsarkivs bibliotek och landsarkivens bibliotek finns ett fungerande samarbete. Inom det samhällsvetenskapliga området samverkar högskolebibliotek och specialbibliotek, bland annat med gemensamma kompetensutvecklingsaktiviteter.

2.2 Biblioteksråd

Ett biblioteksråd inrättades av Landstingets kulturnämnd som ett av förslagen i den Regionala Biblioteksplanen 2009 – 2011. Biblioteksrådet utvärderades under 2010 och mandatperioden förlängdes under ett år. Biblioteksrådet har träffats ca fyra gånger per år och har haft 11 ledamöter representerande landstingets kulturförvaltning, folkbibliotek, skolbibliotek, högskolebibliotek, specialbibliotek, sjukhusbibliotek och Regionbibliotek Stockholm. Rådet har initierat ett antal samverkansområden och är ett viktigt regionalt samverkansorgan som får efterföljare i landet. Rådets arbete bör fortsätta under ytterligare en period och kommer att bli viktigt i framtida regionalt samverkansarbete.

Regionbiblioteket administrerar och har fortsatt ansvar för rådet. Ordföranden i rådet är chefen för Regionbiblioteket. Landstingets kulturnämnd utser rådet för perioden fram t.o.m. 2014. Biblioteksrådets verksamhet redovisas till landstingets kulturnämnd efter varje kalenderår i samband med att Regionbiblioteket inger sin verksamhetsberättelse till landstinget.

2011-12-14

2.3 Områden som prioriteras under 2012 – 2014

2.3.1 Omvärldsorientering

Den tekniska utvecklingen har förenklats omvärldsorienteringen och här finns stora möjligheter till samarbete. Regionbiblioteket har i samverkan med olika bibliotek tagit ansvar för användningen av sociala medier inom bibliotekssektorn. Biblioteksrådet har tagit initiativ till ett arbete med strategier för sociala medier och en blogg med den inriktningen har startats i samverkan mellan flera olika bibliotek. Detta arbete fortsätter även under kommande period. Det händer mycket på den nationella nivån med Kungliga bibliotekets samordningsansvar för den nationella biblioteksverksamheten. Det är viktigt att Biblioteksrådet följer utvecklingen och dess betydelse för den regionens biblioteksverksamhet.

2.3.2 Fortbildning/Kompetensutveckling/Arbetsbyten

När det gäller fortbildningsinsatser så förekommer då och då samverkan mellan olika bibliotekstyper. Här finns stora möjligheter till ytterligare samverkan. Utifrån ökade krav på bibliotekens tjänster med mer differentierade tjänster uppstår behov av en omfattande kompetensutveckling där samverkansmöjligheterna är både effektiva och utvecklande. Den form av kompetensutveckling som arbetsbyten utgör är också en möjlig samverkansform. Regionbiblioteket har tillsammans med bibliotekarier vid många bibliotek drivit virtuella fortbildningar inom området sociala medier. Bibliotekarier vid alla typer av bibliotek har deltagit. Här finns ett stort område att vidareutveckla.

2.3.3 Tekniskt samarbete

Många huvudmän i länet samverkar kring olika tekniska frågor. Det kan gälla upphandling, miljösamarbete och t.ex. samverkan för att uppnå stordriftsfördelar. Tekniskt samarbete med gemensamma servrar för biblioteksdatasystem finns bl.a. på Södertörn, där folkbiblioteken i Nykvarn, Nynäshamn, Salem och Södertälje har en gemensam server och där ytterligare samverkan utvecklas. Ett erfarenhetsutbyte om tekniska lösningar med självbetjäningautomater, sms-operatörer, trådlösa nätverk och webbfrågor sker kontinuerligt kommunbiblioteken emellan i form av projekt eller på arbetsmöten och träffar.

Plattformar för informationsförmedling via webben, som bloggar, communities m.m. börjar bli vanliga gemensamma arbetsredskap i informationsutbyte bibliotek emellan. Karolinska Institutet universitetsbibliotek och biblioteken inom landstinget har också ett tekniskt samarbete. Nationellt har Kungliga biblioteket fått i uppgift att genomföra så att forskningsbibliotekens nationella bibliotekssystem LIBRIS blir en katalog för alla bibliotek. Det innebär ett förändrat arbete för folkbiblioteken men även för specialbibliotek och Regionbiblioteket får här en samordnande roll.

2011-12-14

2.3.4 Virtuellt referensarbete

I landet finns sedan en virtuell referenstjänst, Bibblan svarar. Inom Bibblan svarar finns även en tjänst på ett antal språk. Regionbiblioteket administrerar och utvecklar denna tjänst tillsammans med informations- och lånecentralerna i Malmö och Umeå, Internationella Biblioteket samt avdelningen för Nationell samverkan vid Kungl. biblioteket. Flera av biblioteken i Stockholms län är mycket aktiva i denna verksamhet och här finns stora möjligheter, genom samverkan bibliotek emellan, att utveckla tjänsten för studerande och allmänhet i länet. Från 2011 finns även barnens frågor bland Bibblan svarars uppgifter.

2.3.5 Ökad digital delaktighet

Regionbiblioteket har varit med att starta en nationell kampanj för ökad digital delaktighet. Kampanjen som håller på 2011 – 2013 ska få 500 000 fler digitalt delaktiga. Det digitala utanförskapet sträcker sig över alla åldrar och klasser och här finns en stor möjlighet till gemensamma insatser över biblioteksgränserna.

2.3.6 Medieförsörjning

Möjligheterna att samverka kring frågor som har med medieförsörjningen är stora i länet. Det kan gälla inköp, fjärrlån, transportsystem. Ett kostnadseffektivt och miljömässigt transportsystem för regionen byggs utifrån samverkan över länsgränserna. Viktigt är att hänsyn tas till samtliga bibliotekstyper i länet.

2.3.7 Kvalificerat arbete med skönlitteratur och kultur

Bibliotek i samverkan ska bidra till att stärka det kvalificerade litteraturarbetet och därmed höja kompetensen bland bibliotekarier som arbetar med skönlitteratur och språkutveckling. Skönlitteraturens betydelse inom skolutbildning, högskoleutbildning, bildningsverksamhet och inom vården gör samverkansprojekt inom skönlitteraturen som lämpliga och viktiga. Här kan även betonas samordning av fortbildningsinsatser i samverkan med universitet och högskolor. Regionbiblioteket driver den virtuella bokcirkeln Bokcirklar.se som engagerar ett flertal samverkande bibliotek. Detta arbete kan med fördel utvecklas vidare.

Länets biblioteks roll som arena för kultur är viktig att utveckla och särskilt med tanke på den utökade samverkan mellan biblioteken.

2.3.8 Stöd och hjälp till barn och vuxna med läshinder

Samtliga bibliotekstyper erbjuder medier i olika former för människor med läshinder samt stöd och information. Biblioteksrådet kan initiera ett kontaktnät som kan resultera i ett erfarenhetsutbyte och en bättre samordning, vilket skulle vara av stort värde för biblioteksanvändarna.

2011-12-14

2.3.9 Statistik och kvalitetsarbete

Många samverkansvinster kan göras inom det statistiska området. Både inom folk-, skol-, sjukhus och forskningsbiblioteksvärlden pågår översyn av dagens statistik inom området. Beröringspunkterna är många. Det är angeläget att utveckla statistiska redskap som hjälper biblioteken i deras verksamhetsutveckling och ger uppdragsgivarna en tydlig och rättvisande bild av resultaten.

2.3.10 Nytt klassifikationssystem

Kungl. biblioteket bestämde sig i slutet av 2008 för att övergå från det svenska klassifikationssystemet SAB till det internationellt spridda DDC (Dewey Decimal Classification). Skälet är att internationalisera och rationalisera klassifikationsarbetet. Om hela Bibliotekssverige väljer att byta system så ligger en stor samverkansuppgift för alla bibliotek i länet framför oss. Informationsmöten har skett under perioden 2009 – 2011. Här finns mer samverkande uppgifter att göra.

2.3.11 Stöd inom biblioteksområdet till de nationella minoriteternas språk och kultur

Bestämmelser kring nationella minoriteter och minoritetsspråk finns i lag från 1 januari 2010. Stora grupper inom de nationella minoriteterna är bosatta inom Stockholms län och flera av länets kommuner hör till förvaltningsområdena som särskilt åtagit sig att erbjuda stärkt service till de nationella minoriteterna. Biblioteken i länet är viktiga platser för det praktiska förverkligandet av minoritetspolitiken.

3 Giltighetstid

Biblioteksplanen gäller från och med januari 2012 till och med december 2014.

Anna Starbrink
Ordförande i kulturnämnden